

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 5, 2016

[Назад](#)

[Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 336.22:352(477)

*О. В. Пелехата,
аспірант, Львівський національний університет імені І. Франка*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІЖБЮДЖЕТНОГО ВИРІВНЮВАННЯ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

*О. V. Pelehata,
postgraduate, Ivan Franko National University of Lviv*

FORMATION OF BUDGETARY ALIGNMENT IN THE CONTEXT OF LOCAL GOVERNMENT REFORM

У статті досліджується реформування системи доходів місцевих бюджетів та системи міжбюджетного вирівнювання у контексті адміністративно-територіальної реформи та децентралізації. Визначено сукупність факторів, існування яких ускладнюють формування та функціонування системи відносин між бюджетами. Сформовано схему зарахування податкових надходжень до бюджетів різних рівнів до та після внесення змін до бюджетно-податкового законодавства. Показано основні кроки в оновленні та запровадженні змін у систему міжбюджетних трансфертів. Визначено неточності та неврегульовані аспекти функціонування міжбюджетних трансфертів після реформування. Охарактеризовано систему міжбюджетних відносин, яка побудована із застосуванням механізму горизонтального вирівнювання податкової спроможності обласних, районних, бюджетів міст обласного значення та бюджетів об'єднаних територіальних громад. Визначено схему надання основних міжбюджетних трансфертів після реформування.

The article examines the reform of the system of local budgets and inter-leveling system in the context of administrative-territorial reform and decentralization. Defined set of factors exist which impede the formation and functioning of relations between budgets. The scheme of transfer of tax revenues to budgets of different levels before and after the amendments to the budget and tax legislation. The basic steps in updating and implementing changes to the system of intergovernmental transfers. Detected errors and unresolved aspects of intergovernmental transfers after the reform. The system of intergovernmental relations, which is built using the mechanism of horizontal equalization tax capacity of regional, district and city budgets and budgets of regional importance united communities are characterized. Determined scheme providing basic intergovernmental transfers after the reform.

Ключові слова: *система міжбюджетного вирівнювання, міжбюджетні трансферти, дотації, субвенції, механізму горизонтального вирівнювання податкової спроможності бюджетів, реформа місцевого самоврядування.*

Keywords: *system of intergovernmental equalization, intergovernmental transfers, grants, mechanism of horizontal equalization tax capacity budgets, local government reform.*

Постановка проблеми. Розвиток системи міжбюджетних відносин в Україні спрямовані на вирішення основної проблеми – надання населенню відповідних соціально-економічних послуг на високому рівні та з однаковою якістю в різних адміністративно-територіальних одиницях. При цьому, еволюція системи міжбюджетного вирівнювання сповільнюється сукупністю певних факторів, існування яких ускладнюють формування та функціонування системи відносин між бюджетами. Основними є:

- фінансова та економічна неспроможність місцевих органів влади забезпечити ефективний розвиток відповідної громади, що є причиною невідповідності фінансових зобов'язань, затверджених за місцевими бюджетами, та сукупністю джерел фінансових надходжень;
- проблема точного визначення потреби місцевого бюджету в додаткових ресурсах та справедливого перерозподілу фінансового ресурсу між суб'єктами міжбюджетних відносин;
- нестабільний та неефективний нормативно-правовий «коридор» функціонування даної системи;
- недостатність ресурсної бази для можливості ефективного розвитку адміністративно-територіального утворення;
- недостатня увага до питання формування стратегії розвитку громади.

Існування та потреба вирішення даних проблем дозволяють виокремити основні аспекти забезпечення ефективного функціонування системи міжбюджетних відносин, серед яких основними є сталість і стабільність соціально-економічної ситуації як у державі, так і в відповідному регіоні, єдиність та постійність бюджетних механізмів та процедур, а також постійність доходів та, зокрема, сталість та достатність системи податкових платежів до бюджетів різних рівнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування ефективного трансфертного механізму займалося дуже багато вчених. При цьому, особливе значення для дослідження міжбюджетного вирівнювання мають праці таких вітчизняних вчених: В. Андрущенко, О. Василик, В. Гецц, І. Луніна, В. Опарін, В. Федосов, С. Юрій та інших. Проте, і на сьогодні дане питання залишається особливо актуальним у зв'язку з реформуванням системи міжбюджетного вирівнювання, місцевого самоврядування, системи оподаткування, які впливають на надходження до бюджетів різних рівнів.

Метою статті є визначення основних переваг та недоліків формування нової системи міжбюджетного вирівнювання та дослідження її впливу на розвиток локальних бюджетів.

Виклад матеріалу. Реформування системи адміністративно-територіального устрою та фінансова децентралізація, формування спроможних об'єднаних

територіальних громад є можливим лише при реформуванні та перерозподілі системи дохідних джерел бюджетів усіх рівнів. Відповідно до змін до Бюджетного та Податкового кодексів [1, 2], в систему доходів місцевих бюджетів внесено значні зміни. Зокрема, скасовано такі збори: збір за впровадження деяких видів підприємницької діяльності, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. Кількість функціонуючих податкових платежів до бюджетів скорочено шляхом їх об'єднання та змінено саму систему та специфіку їх зарахування до бюджетів всіх рівнів. Відповідно до таких змін, до бюджетів об'єднаних територіальних громад, бюджетів міст обласного значення та районів зараховується 60% податку на доходи фізичних осіб, до обласних бюджетів – 5%, а до бюджету міста Києва – 40%. Таким чином, з бюджету столиці до державного бюджету забрано 60% стабільних та значних надходжень. Такі зміни негативно впливають на забезпечення фінансової незалежності та самостійності місцевих бюджетів (зокрема, сільських, селищних та міських бюджетів, до яких, згідно змін, надходження від ПДФО не зараховуються), оскільки вони втрачають основне джерело надходжень. Проте, дані зміни – поштовх і стимулювання саме до об'єднання територіальних громад в одну адміністративно-територіальну одиницю, адже, тільки об'єднавшись, громади отримають даний ресурс.

Попри це, як видно з рис. 1, до місцевих бюджетів після змін до Бюджетного та Податкового кодексів зараховується новий вид податку – акцизний податок з реалізації підакцизних товарів, а саме: тютюнових виробів, алкогольних напоїв та бензину. Це особливо важливе джерело доходу для тих населених пунктів, на території яких розміщені автозаправні станції. Проте, практично в кожному сільському населеному пункті є магазини, що теж забезпечує сільський бюджет надходженнями від справляння даного податку.

Вагому роль в питанні забезпечення місцевих бюджетів дохідними джерелами сьогодні мають відігравати і місцеві податки і збори, що є одним з ключових факторів забезпечення фінансової незалежності та стабільності розвитку громади. На даний час до місцевих податків та зборів віднесено податок на майно, який включає:

- плату за землю;
- транспортний податок;
- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

Окрім цього, до даної категорії податкових надходжень відносять і єдиний податок, а також збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. Серед місцевих податків та зборів основними в питанні фінансового забезпечення розвитку громади займають єдиний податок та майнові податки, зокрема, податок на нерухомість, який сьогодні має можливість стати одним з основних джерел наповнення місцевих бюджетів. Так, змінено базу оподаткування - окрім житлової нерухомості, до неї включено і комерційне нерухоме майно.

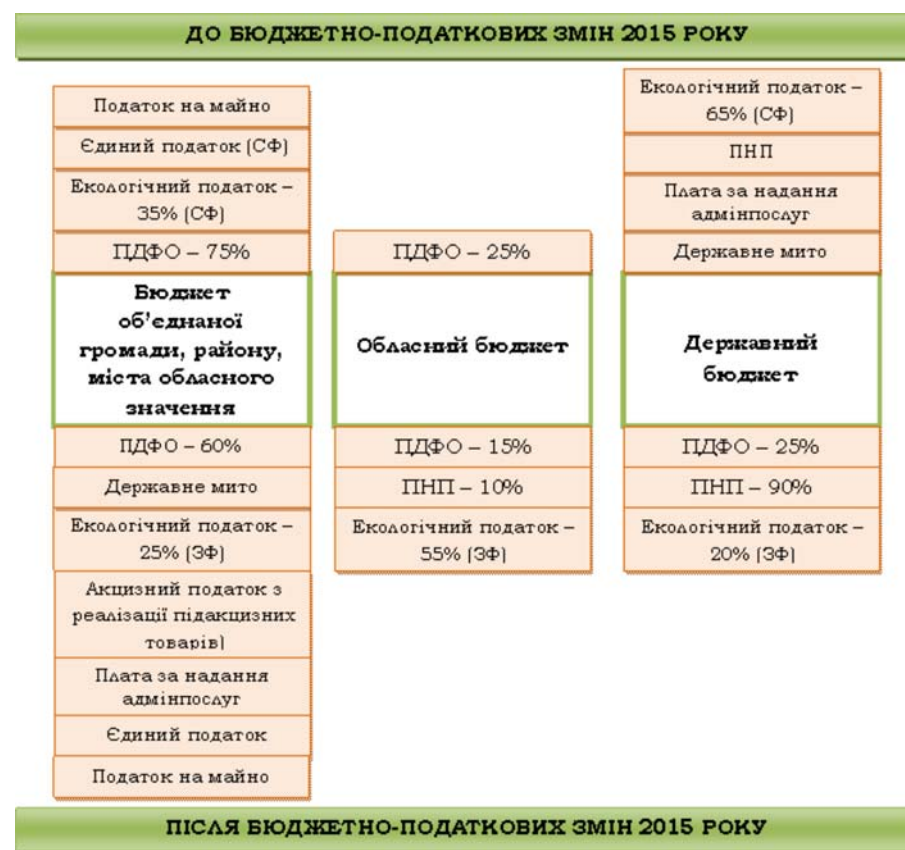

Рис. 1. Схема зарахування податкових надходжень до бюджетів різних рівнів до та після внесення змін до бюджетно-податкового законодавства 2014-2015 рр.

Питання формування ефективних, постійних та вагомих за своєю фінансовою складовою місцевих податків та зборів дуже важливе, оскільки:

- вони в повному обсязі зараховуються до відповідного місцевого бюджету;
- в межах законодавчо визначених рамок визначаються та управляються органами місцевого самоврядування.

Ще одним нововведенням, як це видно з рис. 1, є зарахування єдиного та екологічного податків до загального фонду місцевих бюджетів. Внаслідок даного нововведення, станом на 1 липня 2015 року доходи загального фонду місцевих бюджетів зросли на 7,6 млрд.грн., що становить 20 % у порівнянні з відповідним періодом попереднього 2014 року [3]. Проте, таке перенесення доходів зі спеціального до загального фонду негативно позначилися на формуванні бюджету розвитку громад – «доходи спеціального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) зменшилися на 0,82 млрд.грн., або на 7,6 % порівняно з аналогічним періодом 2014 року» [4]. Відповідно, формування бюджету розвитку та реалізація необхідних капітальних ремонтів, будівництва, оновлення інфраструктурних об'єктів стає можливим лише за рахунок міжбюджетних трансфертів.

Щодо системи міжбюджетних відносин, їх значимість для розвитку економіки країни щораз посилюється, оскільки відбувається перерозподіл функцій та ресурсної бази між центральним та локальним рівнями на користь останнього. Використання міжбюджетних трансфертів при формуванні ефективної системи бюджетного забезпечення розвитку адміністративно-територіальних утворень усіх рівнів характеризується наявністю як позитивних, так і негативних факторів впливу на еволюцію АТО. Так, серед позитивних варто виділити наступні:

- забезпечення відповідності між дохідною та видатковою частинами бюджету;
- можливість якісного та ефективного планування проведення видатків;
- забезпечення ліквідації касових розривів при виконанні бюджетів;
- формування механізму фінансової підтримки регіонів з центру;

- можливість регулювання соціального та економічного розвитку держави.

Проте, існують і негативні наслідки застосування методу міжбюджетних трансфертів, серед яких основними є:

- вплив на зниження мотивації місцевих органів влади до розвитку адміністративно-територіальної одиниці за рахунок ефективного використання внутрішніх ресурсів;

- зниження ролі та впливу місцевих органів влади на соціально-економічний розвиток регіону.

Сьогодні зміни до формування системи міжбюджетних трансфертів вже запроваджено. Сформовано новий погляд на поняття трансфертів. До реформи надання міжбюджетних трансфертів характеризувалося проблемою нівелювання мотиваційної складової розвитку та ефективного використання громадою свого економічного потенціалу. Так, при перевищенні доходів над видатками, сума перевищення йшла до державного бюджету, таким чином, знижуючи рівень зацікавленості органів місцевого самоврядування до ефективного функціонування. При цьому, бюджети з низьким рівнем доходів забезпечуються за рахунок трансфертної політики фінансовими коштами. Окрім того, трансферти надавалися в основному у вигляді дотацій вирівнювання, тобто характеризувалися відсутністю цільового характеру їх використання. Такі основні аспекти функціонування системи міжбюджетних трансфертів можна охарактеризувати як направлені на забезпечення видатків споживання, а не на підтримку економічного розвитку територіальних громад. Основні кроки в оновленні та запровадженні змін у систему міжбюджетних трансфертів показано у таблиці 1 [4].

Таблиця 1.
Склад системи міжбюджетних трансфертів

Міжбюджетні трансферти визначені Бюджетним кодексом України в редакції 2001 року	Міжбюджетні трансферти визначені Бюджетним кодексом України в редакції 2010 року
1) дотація вирівнювання бюджету Автономної Республіки Крим, обласним бюджетам, бюджетам міст Києва та Севастополя, районним бюджетам та бюджетам міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти;	1) базова дотація (трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій);
2) додаткова дотація на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів;	2) відсутня;
3) субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;	3) субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;
4) додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, внаслідок надання пільг, встановлених державою;	4) додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою;
5) субвенція на виконання інвестиційних програм (проектів);	5) субвенція на виконання інвестиційних проектів;
6) кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів;	6) реверсна дотація (кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій);
7) інші додаткові дотації та субвенції.	7) освітня субвенція;
	8) субвенція на підготовку робітничих кадрів;
	9) медична субвенція;
	10) субвенція на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру;
	11) субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;
	12) субвенції на проекти ліквідації підприємств вугільної промисловості та утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах співфінансування;
	13) інші додаткові дотації та інші субвенції.

В 2014-2015 роках внаслідок «запуску» процесу децентралізації та адміністративно-територіальної реформи відбулися зміни в формуванні та функціонуванні механізму міжбюджетних відносин, зокрема міжбюджетних трансфертів. Систему збалансування бюджетів тепер замінено новою системою міжбюджетного вирівнювання, побудованої на основі горизонтального вирівнювання податкоспроможності.

Характеризуючи систему міжбюджетних відносин, варто виділити дві її складові: вирівнювання доходів місцевих бюджетів та вирівнювання їх видатків. Так, вирівнювання видатків – це орієнтація міжбюджетних трансфертів на вирівнюванні послуг, які надаватимуться громадянам, та формуванні вертикальної рівноваги локальних ресурсів. Даний елемент міжбюджетних трансфертів характеризується перенесенням відповідальності за фінансування виконання своїх функцій на місцеві владні структури. Натомість, горизонтальне вирівнювання або вирівнювання доходів місцевих бюджетів характеризується використанням формули для вірного розподілу податкових платежів між локальними бюджетами з метою усунення дисбалансу в податковому потенціалі адміністративно-територіальних одиниць. «Розподіл податкового тягаря має базуватися на принципі справедливості і основним критерієм такого розподілу має бути платоспроможність громадян, а не послуги, які надає їм держава» [5]. Тому зміни, внесені до Бюджетного кодексу в питанні реформування міжбюджетних відносин, передбачали, що з 2015 року в нашій державі функціонуватиме система міжбюджетних відносин побудована із застосуванням механізму горизонтального вирівнювання податкової спроможності обласних, районних, бюджетів міст обласного значення та бюджетів об'єднаних територіальних громад. При цьому, згідно нововведень, передбачається розподіл місцевих бюджетів на три групи відповідно до рівня надходжень від оподаткування податком на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб для обласних бюджетів та податку на доходи фізичних осіб для бюджетів міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад на одного жителя відповідного адміністративно-територіального утворення:

- I група – включає місцеві бюджети, які характеризуються наявністю на одну особу надходжень від визначених податків менше 0,9 середнього надходження по Україні – ці бюджети мають право на отримання базової дотації;

- II група - включає місцеві бюджети, які характеризуються наявністю на одну особу надходжень від визначених податків в межах 0,9 – 1,1 середнього надходження по Україні – для цих бюджетів вирівнювання не передбачається;

- III група - включає місцеві бюджети, які характеризуються наявністю на одну особу надходжень від визначених податків більше 1,1 середнього надходження по Україні – для цих бюджетів передбачена реверсна дотація до державного бюджету.

Варто зауважити, базова дотація надається лише в розмірі 80% від необхідної суми. Таким чином, органи місцевого самоврядування самостійно мають забезпечити надходження до бюджету ще 20% потрібних фінансових ресурсів, що стимулює їх до ефективного функціонування та пошуку додаткових та

альтернативних джерел фінансування.

Реверсна дотація з місцевого бюджету до державного передбачається лише в розмірі 50% від суми перевищення. Відповідно, місцевому бюджету залишається половина цієї суми. Таким чином, локальні органи управління не втрачають стимулів до ефективного функціонування.

Окрім базової дотації, яка надаватиметься з державного бюджету місцевим бюджетам, надаватимуться ще і наступні види міжбюджетних трансфертів:

- субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;
- додаткову дотацію на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою;
- субвенцію на виконання інвестиційних програм (проектів);
- освітню субвенцію;
- субвенцію на підготовку робітничих кадрів;
- медичну субвенцію;
- субвенцію на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру;
- субвенцію на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;
- субвенцію на проекти ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах співфінансування (50 %);
- інші додаткові дотації та інші субвенції (рис. 2).

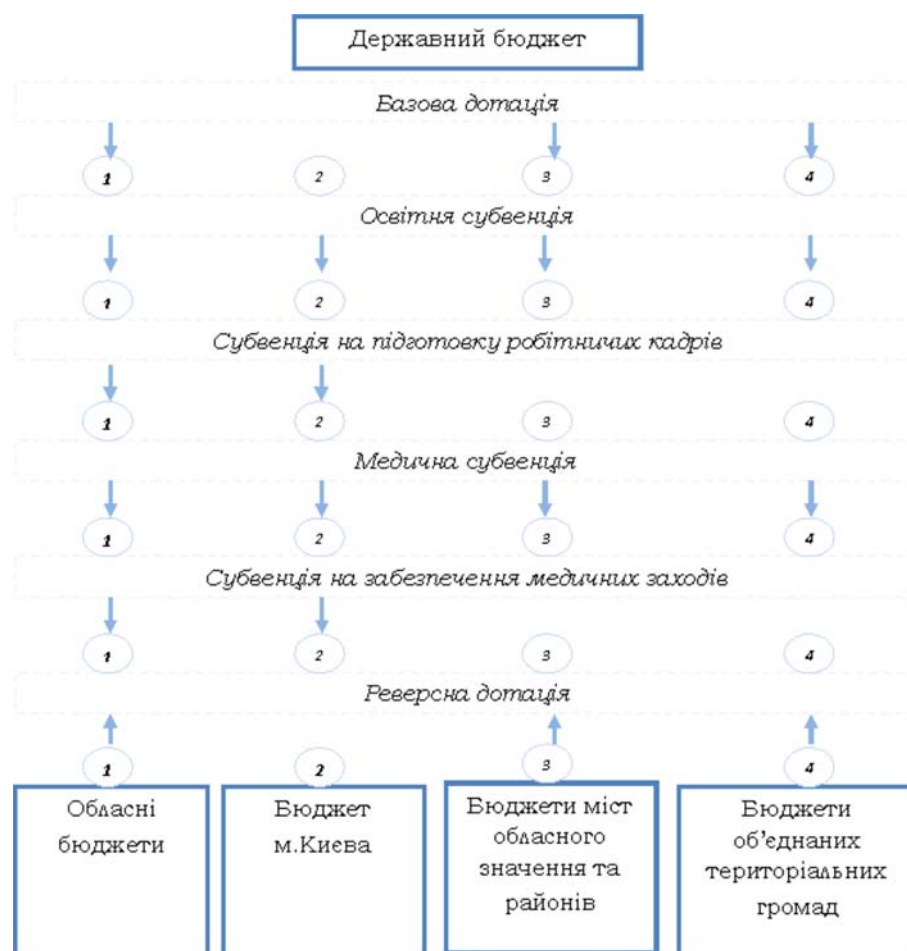

Рис. 2. Схеми надання основних міжбюджетних трансфертів

Базову та реверсну дотації розглянуть детально в попередньому питанні. Питання субвенцій теж потребує додаткового розгляду та аналізу. «Оскільки до Державного бюджету відійшла частина доходів з податку на доходи фізичних осіб та скасовано дотацію вирівнювання, то як компенсацію, місцеві бюджети отримали медичну та освітню субвенції, які надаються в межах обсягу, затвердженого законом про Державний бюджет України» - стверджують економісти Інституту регіональних досліджень НАН України [6]. Відповідно до нововведень утримання загальноосвітніх та медичних закладів, а також установ, які здійснюють підготовку робітничих кадрів проводиться за рахунок використання коштів локальних бюджетів та наданих з державного бюджету субвенцій. Головними розпорядниками коштів субвенцій відповідно є Міністерство освіти та науки України та Міністерство охорони здоров'я України. Варто зазначити, що в складі субвенцій передбачено існування так званого резерву, який коливається в межах 1% обсягу субвенції та використовується для забезпечення видатків, не врахованих під час розподілу та розрахунку даного виду трансфертів.

При цьому, основною характеристикою нових видів субвенцій є їх спрямованість на фінансування поточних видатків визначених установ.

Таким чином, капітальні видатки в сферу їх фінансового забезпечення не відносяться. Проте, у випадку з освітньою субвенцією та субвенцією на підготовку робітничих кадрів використання коштів субвенції можливе на капітальні видатки в окремо визначених випадках, а саме:

- при забезпеченні повного обсягу визначених поточних видатків у бюджетному періоді;
- якщо немає бюджетної заборгованості по захищених видатках.

Окрім того, існує заборона використання субвенцій на такі заходи:

- закупівля товарів, послуг та робіт, які не передбачено поточними видатками;
- заходи, які реалізуються з метою одержання прибутку;
- проекти, які фінансуються з інших бюджетних програм;
- оплату послуг посередників.

Що дуже важливо, залишки наданих та використаних субвенцій на кінець бюджетного періоду залишаються у місцевих бюджетах та використовуються ними у наступних роках. А це, в свою чергу, стимулює до ефективного та виваженого використання бюджетних коштів.

В результаті введення в процес фінансового забезпечення розвитку адміністративно-територіальних одиниць нових видів субвенцій, зокрема, освітньої та субвенції на охорону здоров'я, сформовано і нову методику розрахунку потреби у фінансових ресурсах на видатки в сфері освіти та охорони здоров'я. При порівнянні

її з попередньо функціонуючою методикою, виявлено, що її обчислення не зазнало істотних змін. З'явилися нововведення лише в розподілі зобов'язань різних рівнів влади до проведення видатків. Натомість, не виправлено основні недоліки методики обчислення субвенцій, яка використовувалася протягом останніх років. Серед них:

- проблема запровадження спеціальної системи стандартів надання послуг членам суспільства та формування методики обчислення суми субвенції на основі даних нормативів, як це було оголошено раніше;
- проблема непрозорості розрахунку субвенції для окремих бюджетів, пов'язана з постійним зростанням кількості показників, на основі яких обчислюється сума субвенції. Це не сприяє чесності процесу розподілу субвенції, оскільки дозволяє застосовувати суб'єктивний підхід до процесу розрахунку, а відповідно нівелює саму суть застосування формульного підходу;
- виокремлення розрахунку видатків на забезпечення фінансування освітньої та галузі охорони здоров'я для населених пунктів гірських районів, що теж не сприяє прозорості процесу обчислення та розподілу субвенцій.

Щодо останнього пункту в вищезазначеному переліку, проблема фінансування та утримання мало чисельних загальноосвітніх закладів в селах країни є досить складною. Рішення щодо закриття навчального закладу на території відповідного населеного пункту може прийняти лише орган місцевого самоврядування без згоди на це членів територіальної громади. В більшості випадків оптимізувати ситуацію з існуванням великої кількості малочисельних навчальних закладів за рахунок закриття окремих з них та розвитку однієї практично неможливо, оскільки це зустрічає великий опір з боку громад. Відтак, середньорічна вартість навчання дітей у таких школах значно перевищує аналогічну вартість навчання в школах з повною чисельністю учнів, що є фінансово неефективним та не вигідним, а також неякісним з боку освіти. Окрім того, фінансування видатків на оновлення матеріально-технічної бази загальноосвітніх шкіл та проведення їх аварійних ремонтів є проблемним, так як відповідно до Бюджетного кодексу освітня субвенція спрямовується лише на оплату поточних видатків. А коштів для цього місцеві бюджети малочисельних сіл просто не мають.

Таким чином, при характеристиці реформування фінансового забезпечення освіти та охорони здоров'я шляхом запровадження субвенцій на освіту та охорону здоров'я можна виокремити такі переваги:

- запровадження даних субвенцій – це збільшення трансфертів, які мають цільовий характер, що відповідає досвіду країн заходу;
  - розпорядниками даних коштів є профільні міністерства, а це дозволяє підвищувати гнучкість, швидкість та ефективність використання фінансових ресурсів;
  - завдяки даним субвенціям, фінансування відповідних закладів виведено на державний рівень, що дозволяє вирівняти їх видаткові спроможності.
- Проте, система міжбюджетних трансфертів, яку було запроваджено, має деякі неточності та нерегульовані аспекти функціонування [14]:
- для визначення та розподілу міжбюджетних трансфертів бралися статистичні дані щодо кількості населення станом на 01.01.2014, відповідно, не враховувалися сотні тисяч внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій Донбасу та Луганської області і біженців;
  - неврахування в визначених обсягах міжбюджетних трансфертів коштів на індексацію заробітної плати;
  - заплановані субвенції не передбачають врахування зростання вартості комунальних послуг, що формує загрозу для фінансування повноцінного функціонування організацій та установ державної форми власності;
  - розподіл і освітньої, і медичної субвенції, а також субвенції на підготовку робітничих кадрів здійснюється помісячно, натомість перераховуються дані ресурси щорічно, що має негативні наслідки, а саме:
    - щомісячний поділ субвенцій не передбачає потреби оплати фактичного споживання комунальних послуг, а це спричиняє появу кредиторської заборгованості з даних виплат;
    - подекадне перерахування даних субвенцій не відповідає основним термінам виплати зарплати у першу і другу половину місяця;
    - ігнорування норми 103 статті Бюджетного кодексу України про надання додаткової дотації місцевим бюджетам на забезпечення компенсації втрат доходів місцевих бюджетів через надання державою певних податкових пільг, що знижують рівень доходів місцевих бюджетів.

Висновки. Як висновок варто зазначити: реформування системи міжбюджетних відносин, зокрема надання міжбюджетних трансфертів, характеризується такими основними змінами:

1. Система вирівнювання податкоспроможності є більш ефективною, ніж система балансування, оскільки саме за умов її використання місцеві органи влади мають стимули до розвитку адміністративно-територіальних утворень, що може стати одним з ключових факторів забезпечення ефективності децентралізації та реформи адміністративно-територіального устрою.
2. Нова система міжбюджетних трансфертів передбачає відповідальність держави, шляхом надання субвенцій, за розвиток та фінансування:
  - надання освіти загальноосвітніми навчальними закладами;
  - надання медичних послуг населенню та проведення заходів з питань втілення в життя програм з охорони здоров'я;
  - забезпечення підготовки робітничих кадрів професійно-технічними закладами;
  - фінансове забезпечення реалізації державних програм соціалісту населення.

Список використаної літератури.

1. Бюджетний кодекс України, Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI – Режим доступу : <http://zakon0/rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Податковий кодекс України, Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI – Режим доступу : <http://zakon3/rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. І.В. Руденко. Система міжбюджетного вирівнювання в умовах бюджетної децентралізації / І.В. Руденко // Ефективна економіка. Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. - №10. – 2015. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4418>.
4. Коломієць Т. В. Податкова спроможність як показник рівня фінансової автономії територіальної громади / Т. В. Коломієць, Х. О. Патицька // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2015. - Вип. 4. - С. 14-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2015_4_5.
5. Л.Л. Ярошенко. Міжбюджетні трансферти в умовах реформування системи міжбюджетних відносин / Л.Л. Ярошенко // Ефективна економіка. - №6. – 2015. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4163>.
6. Місцеві бюджети Львівської області в умовах реформи місцевого самоврядування : / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України»; За наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянської І. З. – Львів, 2015. – 223 с.
7. Шамрай Г. Підсумки виконання бюджетів за шість місяців 2015 року / Г. Шамрай // Казна України. – 2015. - № 5. – С. 21 – 26.

References.

1. Supreme Council of Ukraine (2010). *Bjdzhetnyj kodeks Ukrainy [The Budget Code of Ukraine]*, (Adopted on 2010, July 8, 2456-VI). Retrieved from <http://zakon0/rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. [in Ukrainian].
2. Supreme Council of Ukraine (2010). *Podatkovyj kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]*, (Adopted on 2010, December 2, 2755-VI). Retrieved from <http://zakon3/rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. [in Ukrainian].
3. I.V. Rudenko (2015). Systema mizhbjudzhetnogo vyrivnjuvannja v umovah bjdzhetnoi' decentralizacij [The system of budgetary alignment in terms of fiscal decentralization]. *Efektivna ekonomika. Dnipropetrovs'kij derzhavnyj agrarno-ekonomichnyj universytet - Efficient Economy. Dnipropetrovsk State Agrarian University of Economics*, 10. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4418>. [in Ukrainian].
4. T. V. Kolomyjec', H. O. Patycka (2015). Podatkova spromozhnist' jak pokaznyk rivnja finansovoi' avtonomii' terytorial'noi' gromady [Tax capacity as an indicator of financial autonomy of the territorial community]. *Social'no-ekonomichni problemy suchasного periodu Ukrainy - Socio-economic problems of the modern period Ukraine* 4, 14-17. - Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2015_4_5. [in Ukrainian].
5. L.L. Jaroshenko (2015). Mizhbjudzhetni transferty v umovah reformuvannja systemy mizhbjudzhetnyh vidnosyn [Intergovernmental transfers in the conditions of reforming the system of intergovernmental relations]. *Efektivna ekonomika - Efficient Economy*, 6. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4163>. [in Ukrainian].
6. . Storonjanska I. Z. (2015). *Miscevni bjdzhetni Lviv's'koi' oblasti v umovah reformy miscevogо samovrjaduvannja [Local government reform]*. L'viv: DU «Instytut regional'nyh doslidzhen' im. M. I. Dolishnogo NAN Ukrainy». [in Ukrainian].
7. Shamraj G. (2016). Pidsumky vykonannja bjdzhetiv za shist' misjaciв 2015 roku [Budget execution results for the six months 2015]. *Kazna Ukrainy - Treasury Ukraine*, 5, 21-26. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.05.2016 р.

137 570	poligrafua	PORT	bigmir.net	606	114
------------	------------	------	------------	-----	-----

ТОВ "ДКС Центр"